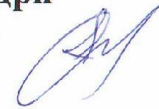

**ХЕРСОНСКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**Затвержено
На засіданні кафедри
Протокол від 15.09.2020 р. №2а
в.о. зав. кафедри
О.В. Давидов**

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
Методи природно-географічних досліджень**

Освітня програма Географія
Першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність 106 Географія
Галузь знань 10 Природничі науки

2020 – 2021 навчальний рік

1. Анотація курсу. Вивчення цієї дисципліни надає можливості майбутнім фахівцям галузі «106 Географія» закріпити та інтегрувати набуті знання за фахом у сферу опанування та використання методів природно-географічних

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Методи природно-географічних досліджень
Викладач (і)	Котовський Ігор Миколайович
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography.aspx
Контактний тел.	+380974851900
E-mail викладача	kotovsky1941@gmail.com
Графік консультацій	згідно графіку проведення занять

досліджень.

2. Мета та завдання курсу.

Мета. Метою вивчення навчальної дисципліни «Методи природно-географічних досліджень» є надання студентам базових знань з організації природно-географічних досліджень, основних методів їх проведення та використання в конкретних умовах, а також розкрити теоретичні положення дисципліни, розвинути практичні навички методики географічних досліджень з основних галузей географічних наук – комплексної фізичної географії (геолого-геоморфологічних наук, ґрунтознавства, метеорології, кліматології, гідрології, конструктивної географії, ландшафтознавства тощо) та комплексної соціально-економічної географії (суспільної географії, регіональної географії, економічної, політичної географії тощо).

Завдання курсу: - оволодіння науково-методологічною базою курсу, з наступним закріплення на практичних заняттях та польових дослідженнях; - розуміння теоретичних і практичних аспектів проведення природно-географічних досліджень; - розуміння особливостей комплексних географічних досліджень з метою раціонального використання природних умов і ресурсів; - оволодіння методикою проведення польових географічних досліджень; - розуміння методики дослідження компонентів природних комплексів, господарств, населених пунктів, регіонів; - демонструвати отримані знання в географічних

Результати навчання:

3. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
4/120	24	32	64

4. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова компонента
2020/2021	6	106 Географія	3	Вибіркова

5. Технічне й програмне забезпечення (обладнання)

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення MS Windows XP; Internet Explorer; Win RAR; Adobe Reader 9.

6. Політика курсу

Під час вивчення дисципліни «Методи природно-географічних досліджень» студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж документально підтвердити важливу причину своєї відсутності (медична довідка, довідка з військомату, лист-клопотання щодо участі у певних культурно-масових, наукових, спортивних заходах тощо).

В процесі навчання студенти мають дотримуватись принципів академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки: зокрема не допускається з боку студентів списування, надання завідомо неправдивої інформації, фабрикація та фальсифікація даних, академічний плагіат та самоплагіат, несвоєчасне виконання чітко поставленого завдання, пропонування хабара викладачу, користування мобільним телефоном під час занять різної форми, а також іншими гаджетами під час контрольних заходів перевірки знань. Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.

7.Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
. Змістовий модуль 1. Вступ.					
Тиждень 1, 4 і год	Тема 1. Теоретичні і методологічні основи географічних досліджень Традиційні методи географічних досліджень (порівняльно-описовий, картографічний, історичний).	лекція Практична робота	2,5,6,8	Методика вивчення документів як джерел географічної інформації	5
Тиждень 2 4 год	Тема 2. Принципи та методи наукового пізнання у географії. Класифікація методів у географічній науці Нові методи географічних досліджень: аерометоди, геофізичні, геохімічні.	Лекція Практическая работа	2,5,6,8,9,10	Кількісні методи в географії, метод бального оцінювання.	6
Тиждень 3 , 4 год	Тема 3. Опис як основний метод в географії. Найновіші методи географічних досліджень (космічні, математичні, моделювання).	Лекція Практическая работа	2,5,6,8,9,10	Етапи географічних досліджень	6
Тиждень 4 ,	Тема 4. Математичні та картографічний методи у	Лекція	2,5,6,8,9,10	Методика анкетування.	6

4 год	географії. Зміст і завдання польових геологічних досліджень	Практична робота			
Тиждень 5 , 4 год	Тема 5. Дистанційні методи та геоінформаційні системи, Форми польових геоморфологічних досліджень	Лекція Практична робота	3,5,7,8,10	Морфометричні методи вивчення рельєфу.	6
Тиждень 6 , 4 год	Тема 6. Методи наукового дослідження в соціально-економікогеографічних дослідженнях. Методи зйомки рельєфу	Лекція Практична робота	3,5,7,8,10	Методи і методики геоморфологічного аналізу рельєфу..-	5
Тиждень 7 , 4 год	Тема 7. Комплексні прикладні дослідження географічної науки Способи організації мікрокліматичних досліджень.	Лекція Практична робота	3,5,7,8,10	Аналіз геоморфологічних карт, порівняння їх з геологічними	6
Тиждень 8 , 2 год	Модульна контрольна робота	Практична робота		-	10
Змістовий модуль 2. Комплексні методи					
Тиждень 9 4 і год	. Тема 8. Організація і методика проведення польових географічних досліджень. Етапи науково- дослідних робіт. Загальну схема гідрологічних досліджень річки	Лекція Практична робота	2,5,6,8,9,10	Характеристика методів ландшафтних та геоекологічних досліджень	6
Тиждень 10 ,	. Тема 9. Методи і методика геоморфологічних досліджень	Лекція	2,5,6,8	Методика побудови ландшафтних карт -	7

4 год	Загальні (основні) і спеціальні методичні прийоми дослідження ґрунтів..	Практична робота			
Тиждень 11 , 4 год	Тема 10. Морфологічна основа ландшафту. Методи вивчення геології рельєфу Ландшафт і його морфологічні одиниці..	Лекція Практична робота	3,5,7,8,10	Методика побудови ландшафтних карт.	7
Тиждень 12 4 год	Тема 11. Характеристика методів ґрунтознавчої науки. Етапи прикладних ландшафтних досліджень	Лекція Практична робота	2,5,6,8,9,10	Ландшафтне профілювання.	6
Тиждень 13 4 год	Тема 12. Методи гідрологічних, кліматологічних і метеорологічних досліджень. Дослідження гідрологічних об'єктів в Україні ..	Лекція Практична робота	2,5,6,8	Характеристика водного об'єкту за топографічною картою -	7
Тиждень 14 4 год	Генералізація на картах природи. Створення серій карт природи.	Практична робота Практична робота	1,2,5,6,8,9,10	Методика побудови ландшафтних карт	7
Тиждень 15 2 год	. Модульная контрольная работа Диф. залік	Практична робота		–	10

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, фахові кваліфікаційні завдання, тестовий контроль тощо.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається 100 балів. Оцінювання результатів навчання є сумою балів, одержаних за виконання окремих форм навчальної діяльності: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, виконання завдань самостійної роботи.

Система оцінювання та вимоги

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2		модуль n	Сума балів
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)						
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)					
	- тестування					
	- письмова робота					
	- практичні (лабораторні) роботи	35	36			7
	- усне опитування					1
	- тощо					
2.	Самостійна робота	5	4			9
3.	Контрольна робота	10	10			2
		0				
4	Разом балів	50	50			100
Вибіркові види діяльності (робіт)						
1	-участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; - тощо					max 10

10. Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		

35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	FX		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу / Навчально-методичний посібник // К. А. Немець, Л. М. Немець. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 172 с.
2. Багров Н. В. География в информационном мире: научное издание / Н. В. Багров. – К.: Либідь, 2005. – 181 с.
3. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір : Монографія у 2-х т. / Михайло Дмитрович Гродзинський. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. – т.2. – 503 с
4. Архангельский А.М. Методика полевых физико-географических исследований / А.М. Архангельский. – М.: Высш. шк., 1972.
5. Жучкова В.К. Раковская Э.М. Методы комплексных физико-географических исследований – Учебное пособие для студентов ВУЗов. – М.: Академия, 2004. – 368 с.
6. Гришанков Г.Е. Введение в физическую географию: предмет и метод. – К.: О-во Знания, КОО, 2001. – 249 с.

Допоміжна література

1. Методичні матеріали до виконання практичних робіт з курсу “Методи географічних досліджень” / М.Р. Салюк, – Ужгород : Видав. ДВНЗ “УжНУ”, 2020.–38 с.;
2. Мезенцев К. В. Методи дослідження в суспільній географії: традиції і новації / К. В. Мезенцев // Економічна та соціальна географія. – 2013. – Вип. 1(66). – С. 31- 42.
3. Берлянт А.М. Картографический метод исследования / А.М. Берлянт. – М.: МГУ, 1978. – 256 с.
4. Беручашвили Н.Л. Методы комплексных физико-географических исследований / Н.Л. Беручашвили, В.К. Жучкова. – М.: Изд-во МГУ, 1997. – 320с.
5. Геренчук К.І. Польові географічні дослідження / К.І. Геренчук, Е.М. Раковська, О.Г. Топчієв. – К.: Вища школа, 1975. – 246 с.
6. Гродзинський М.Д. Методи геокологічних досліджень. Навчальний посібник. / М.Д. Гродзинський, П.Г. Шищенко. – К.: Видав. центр “Київський університет”, 1999. – 243 с. 7. Коновалова Н.І. Методика соціальних та економіко-географічних досліджень: Навч. посіб. / Н.І. Коновалова. – Чернівці: Рута, 1998. – 87 с.
8. Ханвел Дж. Методы географических исследований / Дж. Ханвел, М. Ньюсон // Физическая география. – М., 1977. – Вип. 2. – 392 с.
9. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії [підручник для студ. географ. спеціальностей вищих навч. закладів] / О. Г. Топчієв – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.
10. Позняк С.П., Красеха Є.Н., Кіт М.Г. Картографування ґрунтового покриву / С.П. Позняк, Є.Н. Красеха, М.Г. Кіт. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 500 с. 11. Шаблій О.І. Математичні методи в соціально-економічній географії / О.І. Шаблій. – Львів: Сіа, 1994. – 304 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<https://geomap.com.ua/uk-g6/741.html>

<http://resource.history.org.ua/>

<http://odessaedu.net/uk>

<http://esu.com.ua/search>

<http://ua.textreferat.com/referat-4528-1.html>

<http://geoswit.ucoz.ru/index/0-187>

http://pidruchniki.ws/12281128/geografiya/metodi_fizichnoyi_geografiyi

[http://geosite.com.ua/.](http://geosite.com.ua/)

https://lokschool.io.ua/s14248/osvitni_veb-sayti

<http://osvita.org.ua> <http://www.edu-ua.net>